

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535
สิทธิประโยชน์และความคุ้มครอง : เพื่อคุณ และคนที่คุณรัก

เบญจรัตน์ ศิริชู¹

บทนำ

ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ในปี พ.ศ. 2558 จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าคนไทยและภาคธุรกิจทุกแขนงต้องตื่นตัวเรียนรู้ภาษา วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียนด้วยกันให้มากขึ้น เพื่อเป็นการ เปิดโลกกว้าง และเป็นจุดเริ่มต้นการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคต การรวมตัว กันทางเศรษฐกิจทำให้เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของสินค้า บริการ การลงทุน เทคโนโลยี โดยมี เป้าหมายเพื่อลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคม กรอบความร่วมมือสำคัญ ได้แก่ ความร่วมมือในนโยบายการเงิน เศรษฐกิจมหภาค ตลาดเงินและตลาดทุน การประกันภัย ภาษีอากร การเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มสินค้าและบริการนำร่องที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าเกษตร สินค้าประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ (E-ASEAN) การบริการด้านสุขภาพ ท่องเที่ยว การขนส่งทางอากาศ และการ คมนาคม (สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ, 2553) โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่ง มีความสำคัญต่อการ ดำรงชีวิตของประชาชนและส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของอาเซียน จึง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเตรียมพร้อมในความเสี่ยงที่จะเกิดจากอุบัติเหตุทางท้องถนน เพื่อลดความ สูญเสีย และสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนอย่างถูกต้อง ทัวถึง เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และ ความคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 (พ.ร.บ. ภาคบังคับ)

อุบัติเหตุ : มหันตภัยกักร่อนสังคมไทย

การเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนในเมืองไทย นับว่ามีความรุนแรงเป็นอย่างมาก จากสถิติของ องค์การอนามัยโลกเกี่ยวกับผู้เสียชีวิตจากการเกิดอุบัติเหตุของประเทศไทย อยู่ในอันดับ 6 ของโลก หรือหากคิดภายใน 1 เดือน มีคนเจ็บประมาณ 2 แสนคน มีคนตายประมาณ 2 พันคน การเกิด อุบัติเหตุบนท้องถนนนั้นมีอยู่หลายปัจจัย เช่น นโยบายรถคันแรก จากสถิติมีผู้ลงทะเบียนใหม่ (ป้ายแดง) เพิ่มขึ้นเป็นล้านคัน ซึ่งเพิ่มขึ้นถึง 5 เท่าตัว การเพิ่มขึ้นของจำนวนรถตามกฎหมายรถยนต์มี แนวโน้มเพิ่มมากขึ้นกว่าจำนวนรถตามกฎหมายขนส่ง โดยสามารถเปรียบเทียบร้อยละของจำนวนรถ ที่จดทะเบียนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ดังตารางต่อไปนี้

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา รุ่น 5 มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ตารางที่ 1 แสดงสัดส่วนของรถจดทะเบียนใหม่ตามกฎหมายรถยนต์ ปี พ.ศ. 2547 - 2552

ประเภทรถ	2547	2548	2549	2550	2551	2552
รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกิน 7 คน	11.2	11.7	11.4	13.1	13.2	13.9
รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกิน 7 คน	0.5	0.6	0.6	0.9	0.8	0.8
รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคล	11.3	12.2	12.2	13.2	11.5	9.2
รถจักรยานยนต์	76.3	74.7	74.7	71.1	72.0	73.4
รถอื่น ๆ	0.7	0.8	1.1	1.7	2.5	2.7
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา : กองแผนงาน กรมการขนส่งทางบก (2556)

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าจำนวนรถที่จดทะเบียนใหม่ตามกฎหมายรถยนต์ปีละประมาณกว่า 2 ล้านคัน ในจำนวนนี้มากกว่าร้อยละ 70 เป็นรถจักรยานยนต์ เมื่อรถมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อุบัติเหตุจึงเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบสถิติการรับแจ้งเหตุผู้ประสบภัยจากรถกับการใช้สิทธิ ตาม พ.ร.บ. ภาครัฐ บังคับทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2556

ปี พ.ศ.	รับแจ้งผู้ประสบภัยจากรถ	จำนวนผู้มาใช้สิทธิ พ.ร.บ.	ร้อยละผู้มาใช้สิทธิ
2554	534,705	301,930	ร้อยละ 56
2555	614,174	297,366	ร้อยละ 48
2556	365,840	145,729	ร้อยละ 39

ที่มา : กองแผนงาน กรมการขนส่งทางบก (2556)

จากตารางที่ 2 พบว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิ พ.ร.บ. ภาครัฐบังคับ น้อยกว่าการรับแจ้งเหตุผู้ประสบภัยจากรถ และยังมีแนวโน้มอัตราการการใช้สิทธิ พ.ร.บ. ลดลงทุกปี

ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า จำนวนรถที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี มีผลทำให้เกิดอุบัติเหตุเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน มีผู้บาดเจ็บทุพพลภาพและเสียชีวิต จึงก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน สูญเสียโอกาส การขาดผู้อุปการะและมีผลกระทบต่อจิตใจของครอบครัวผู้สูญเสีย การมีความรู้และตระหนักถึงความจำเป็นของการจัดทำประกันภัยตาม พ.ร.บ. ภาครัฐบังคับ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับประชาชนทุกคน สอดคล้องกับรายงานศึกษาวิจัยของ วิโรจน์ สุภคต (2548 : 88) ได้พบว่า ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้าง มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถอยู่ในระดับสูง แต่ก็มีรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิประโยชน์ยังไม่ถูกต้อง เช่น ผู้รับผลประโยชน์ทดแทน โดยเน้นเรื่องบุคคลผู้ที่ได้รับความคุ้มครองและจะได้รับค่าเสียหายตามที่กฎหมายบังคับใช้

ดังนั้น เพื่อป้องกันเหตุความไม่รู้เท่าทัน พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 จึงกำหนดให้รถทุกคันที่มีเครื่องยนต์จะต้องจัดให้มีประกันภัย ก่อนไปชำระภาษีในแต่ละปี โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ความคุ้มครองและให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนทุกคน ผู้ได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัยเพราะเหตุประสบภัยจากรถ ให้ได้รับการแก้ไขเยียวยา โดยให้ได้รับค่าเสียหายเพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ในกรณีได้รับอันตรายแก่กาย หรืออนามัย หรือให้ได้รับเงินช่วยเหลือเป็นค่าปลงศพ และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการจัดการศพในกรณีเสียชีวิตโดยเร็วที่สุด หลังจากที่ได้รับอุบัติเหตุจากรถโดยไม่ต้องรอการพิสูจน์ความรับผิด พร้อมทั้งให้มีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนพอสมควร หลังจากที่มีการพิสูจน์ ความรับผิดแล้ว 2) เพื่อเป็นหลักประกันให้กับโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลทุกแห่งที่จะได้รับค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลอย่างแน่นอนและรวดเร็ว เมื่อได้รับผู้ประสบภัยจากรถ เข้ารักษาตัว 3) เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ธุรกิจประกันภัยเข้ามามีส่วนร่วมในการแบ่งเบาภาระค่าเสียหาย ทั้งนี้เพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยและครอบครัว 4) เพื่อให้การประกันภัยเข้ามาช่วยร่วมในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ในด้านการให้สวัสดิการสงเคราะห์แก่ผู้ประสบภัยจากรถ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย, 2556)

สรุปได้ว่า ประชาชนทุกคนจะได้รับความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ ตาม พ.ร.บ. ภาคบังคับ แต่จากสถิติยังพบว่าประชาชนผู้ประสบภัยจากรถได้เข้าถึงสิทธิประโยชน์อยู่ในระดับต่ำ แสดงถึงสถานะความไม่เข้าใจและไม่ตระหนักรู้ของประชาชน เหตุเช่นนี้สะท้อนถึงความเข้มข้นของเนื้อหา และวิธีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจภาครัฐได้เช่นกัน

สิทธิประโยชน์และความคุ้มครอง

รถที่ต้องทำประกันภัยตาม พ.ร.บ. ภาคบังคับ ได้แก่ รถทุกชนิดทุกประเภท ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ กฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก กฎหมายว่าด้วยรถยนต์ทหาร เป็นรถที่เจ้าของมีไว้ใช้ไม่ว่ารถดังกล่าวจะเดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถสามล้อเครื่อง รถยนต์โดยสาร รถบรรทุก หักรถลากจูง รถพ่วง รถบดถนน รถอีแต่น ฯลฯ ดังนั้น การที่มีรถบางประเภท กรมการขนส่งทางบกไม่รับจดทะเบียน แต่หากเข้าข่ายว่ารถนั้นเดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้า หรือพลังงานอื่นแล้ว ก็จัดเป็นรถที่ต้องทำประกันภัยตาม พ.ร.บ. ยกเว้นรถพระคลัง หรือหน่วยงานของราชการบางหน่วยงาน และผู้มีหน้าที่ต้องทำประกันภัยรถ ได้แก่ เจ้าของรถ ผู้ครอบครองรถในฐานะผู้เช่าซื้อรถ และผู้นำรถที่จดทะเบียนในต่างประเทศเข้ามาใช้ในประเทศ

ความคุ้มครองเบื้องต้น ตาม พ.ร.บ. ภาคบังคับ ค่าเสียหายเบื้องต้น ผู้ประสบภัยจะได้รับความคุ้มครองในความเสียหายที่เกิดขึ้น เป็นค่ารักษาพยาบาลกรณีบาดเจ็บ และเป็นค่าปลงศพในกรณีเสียชีวิต โดยไม่ต้องรอพิสูจน์ความผิด บริษัทจะชดใช้ให้แก่ผู้ประสบภัย หรือทายาทโดยธรรมของผู้ประสบภัย ภายใน 7 วัน นับแต่บริษัทที่รับทำ พ.ร.บ. ได้รับคำร้องขอค่าเสียหายดังกล่าว เรียกว่า “ค่าเสียหายเบื้องต้น” (บริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ, 2556) โดยมีจำนวนเงิน ดังนี้

1. กรณีบาดเจ็บจะได้รับการชดใช้เป็นการรักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 15,000 บาท ต่อหนึ่งคน

2. กรณีผู้ประสบภัยได้รับความเสียหายต่อร่างกาย (ทุพพลภาพ) อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ บริษัทจะจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้น จำนวน 35,000 บาท ต่อหนึ่งคน

(ก) ตาบอด

(ข) หูหนวก

(ค) เป็นใบ้หรือเสียความสามารถในการพูด หรือลิ้นขาด

(ง) สูญเสียอวัยวะสืบพันธุ์

(จ) เสียแขน ขา มือ เท้า นิ้ว

(ฉ) เสียอวัยวะอื่นใด

(ช) จิตพิการอย่างติดตัว

(ซ) ทุพพลภาพอย่างถาวร

3. กรณีบาดเจ็บจะได้รับการชดใช้การักษาพยาบาลตาม ข้อ 1. และต่อมาทุพพลภาพตาม ข้อ 2. รวมกันแล้ว จะไม่เกิน 50,000 บาท ต่อหนึ่งคน

4. กรณีเสียชีวิตจะได้รับการชดใช้เป็นค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการจัดการศพ จำนวน 35,000 บาท ต่อหนึ่งคน

5. กรณีเสียชีวิตภายหลังการรักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลตามที่จ่ายจริงตามข้อ 1 รวมกันไม่เกิน 50,000 บาท ต่อหนึ่งคน

6. การใช้สิทธิขอรับค่าเสียหายเบื้องต้น ผู้ประสบภัยต้องร้องขอค่าเสียหายเบื้องต้น กับ บริษัทที่ทำประกันภัยภายใน 180 วัน นับแต่วันที่มีความเสียหายเกิดขึ้น โดยใช้หลักฐาน ดังนี้

6.1 กรณีบาดเจ็บ

6.1.1 ใบเสร็จรับเงินจากโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล หรือหลักฐานการแจ้งหนี้ เกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

6.1.2 สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือสำเนาหนังสือเดินทาง หรือหลักฐานอื่นใดที่ทางราชการเป็นผู้ออกให้ที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้มีชื่อในหลักฐานนั้นเป็นผู้ประสบภัย

6.1.3 ในกรณีผู้ประสบภัยที่ได้รับบาดเจ็บต่อมาทุพพลภาพ นอกจากต้องยื่นหลักฐานตาม ข้อ 1.1 และ 1.2 แล้ว ให้ยื่นใบรับรองแพทย์ หรือความเห็นแพทย์ หรือหลักฐานอื่นใดที่ระบุว่าเป็นผู้ประสบภัยซึ่งทุพพลภาพ พร้อมทั้งสำเนาบันทกประจำวันของพนักงานสอบสวน หรือหลักฐานอื่นที่แสดงว่าผู้นั้นได้รับความเสียหายจากการประสบภัยจากกรณีเพิ่มเติมด้วย

6.2 กรณีเสียชีวิต

6.2.1 สำเนามรณบัตร

6.2.2 สำเนาบันทกประจำวันของพนักงานสอบสวน

6.2.3 สำเนาบัตรประจำตัว หรือสำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือสำเนาหนังสือเดินทาง หรือหลักฐานอื่นใดที่ทางราชการเป็นผู้ออกให้ที่สามารถพิสูจน์ได้ว่า ผู้ที่มีชื่อในหลักฐานนั้นเป็นผู้ประสบภัย

ดังนั้น เพื่อให้เข้าถึงสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองสูงสุด ผู้มีสิทธิหรือทายาทโดยธรรมของผู้ประสบภัย ทั้งในกรณีบาดเจ็บ ทุพพลภาพและเสียชีวิต ต้องจัดเตรียมเอกสารประจำตัวผู้เสียหาย ที่สำคัญคือ ประกันภัยตาม พ.ร.บ. รถที่ยังไม่หมดอายุ และเอกสารอื่นๆตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ให้กับตัวแทนประกันวินาศภัย หรือบริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ เพื่อรับสิทธิความคุ้มครองเบื้องต้นตามกรณีนั้นๆ

สรุปได้ว่า หากเกิดอุบัติเหตุขึ้นไม่ว่าจะกรณีใดๆ โดยไม่ต้องรอฝ่ายผิด ฝ่ายถูก ให้ผู้ประสบภัยเตรียมเอกสารตนเองให้ครบตามที่ระบุไว้แนบท้าย พ.ร.บ. เพื่อขอใช้สิทธิคุ้มครอง ส่งให้กับตัวแทนประกันวินาศภัย

บทสรุป

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 (พ.ร.บ. ภาคบังคับ) กำหนดให้รถทุกคันที่มีเครื่องยนต์จะต้องมีการทำประกันภัย ก่อนไปชำระภาษีรถประจำปี เพื่อให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือประชาชนผู้ได้รับความเสียหายเพราะประสบภัยจากรถ โดยคุ้มครองค่าเสียหายเบื้องต้นตามกรณี ทั้งนี้หากไม่ได้รับความคุ้มครองเป็นธรรมให้ผู้เสียหายหรือทายาทไปร้องเรียนได้ที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ในจังหวัด ในฐานะผู้ประกอบการด้านการประกันวินาศภัยรถยนต์ เห็นว่าทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันสร้างความตระหนักรู้แบบมีส่วนร่วมให้กับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการทำสื่อประชาสัมพันธ์ ออกหน่วยบริการให้ข้อมูลตามโรงเรียน ชุมชน หมู่บ้าน อำเภอ หรือนิทรรศการวันสำคัญต่างๆ หรือแม้กระทั่งผู้มาใช้บริการกับผู้ประกอบการโดยตรง เพื่อขยายการรับรู้ให้เข้าถึงและช่วยเหลือให้ได้รับสิทธิ ทุกกรณีทุกพื้นที่ โดยไม่ละเว้น และนอกจากนั้นควรมีศึกษาวิจัยเพิ่มเติมกรณีการพัฒนารูปแบบการสร้างตระหนักรู้เรื่องสิทธิประโยชน์ของการประกันภัยรถ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 ให้กับชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง นอกจากจะช่วยยกระดับคุณภาพความมั่นคงด้านการประกันภัยให้กับประชาชนไทย ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งในด้านธุรกิจ สังคม การขนส่งแล้ว ยังช่วยลดความเสี่ยง ลดความสูญเสีย โดยสร้างภูมิคุ้มกันเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนอย่างถูกต้อง ด้วยวิธีการเหมาะสมกับชุมชนต่อไป

บรรณานุกรม

กองแผนงาน กรมการขนส่งทางบก. (2556). สถิติการขนส่ง. ค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2556, จาก http://apps.dlt.go.th/statistics_web/statistics.html
บริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ. (2556). เมื่อประสบภัยจากรถ. ค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2556, จาก http://www.rvp.co.th/accident_happened.php

- วิโรจน์ สุภคต. (2548). **ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถของผู้ประกอบอาชีพขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย. (2556). **การประกันภัยรถยนต์กับพระราชบัญญัติประกันภัยรถยนต์.** ค้นเมื่อ 24 ธันวาคม 2556,
จาก <http://www.oic.or.th/th/rule/car01.php>
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ. (2553). **การศึกษา : การสร้างประชาคมอาเซียน 2558.**
ค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2556, จาก <http://www.bic.moe.go.th/th/images/stories/book/other/ASEAN/ed-building-ASEANcommunity.pdf>